

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ! ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ. ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵਰਤਣ ਯੋਗ ਹੈ।—” ' ■

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਸੋਮ ਨਾਥ ਦੀ ਸੌਖ (ਸੁਪਰਾ I) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

(6) ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤਾਂ ਲਈ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਫਟਾਫਟ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(7) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 1972 ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ, ਸਿਰਫ ਦੋ ਬੋਤਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਬਾਕੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗਾ। ਅਗਲਾ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਟੀ.ਐਸ

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਜੇਐਮ ਟੰਡਨ ਜੇ.ਜੇ.

ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1977 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ, 366

13 ਫਰਵਰੀ 1978

ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ■ t (1973 ਦਾ 10)--ਸੈਕਸ਼ਨ 3(15), 4, 5(1); 7(1), 8 ਅਤੇ 11(2)— ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ—'ਕੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ— ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਯੋਜਨਾ — ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਪ੍ਰਤੀ - ਮਿਸਬਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ- ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ- ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ- ਕੀ ਅਵੈਧ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ 1972 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੱਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ 'ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ 21 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਹੈ.. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਸਰਪਲੱਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅੱਗੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। (ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹੇਗਾ। ਐਕਟ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪਯੋਗਤਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੯)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਹਨ।

(ਪਰਾ ੧)।

ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ

ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ: ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ। (ਟੰਡਨ, ਜੇ.)

i

ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਮੰਦਾਮਸ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਲਿਖਤ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ: -

- (i) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ
- (ii) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 23 ਨਵੰਬਰ, 1976 ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ
- (iii) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ। ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ।

ਓ. ਐਸ

ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ* ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਧਾਰ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੱਗੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਫੈਸਲਾ, ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਮਿਤੀ 23 ਨਵੰਬਰ, 1976 ਅਤੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1976 (ਅਨੇਕਚਰ "P-1" ਅਤੇ "P-2" ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ ਜੀ.ਸੀ ਗਰਗ।

ਡੀ ਐਨ ਰਾਮਪਾਲ, ਡੀਏਜੀ ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਐਮ.ਟੰਡਨ, ਜੇ.

- !

(1) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਮਿਤੀ 23 ਨਵੰਬਰ, 1976 (ਨਕਲ ਪੀ-1) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1972 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ! ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11(2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਦੇ) ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ।

(2) ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਖਾਸਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 1960 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਘੁੱਦਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ ਅਣਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਰਕਬੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਕਲੈਕਟਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮੁਕਤਸਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੀਬਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 1, 23 ਨਵੰਬਰ 1976 ਦੇ ਮੀਮੋ ਨੰਬਰ 6965-AR-5-76/ 38985 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ (ਨਕਲ ਪੀ-1) ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਅੱਗੇ 13 ਦਸੰਬਰ, 1976 ਨੂੰ ਡੀ.ਓ. ਨੰ. ਏ.ਆਰ.-5-76/41143 (ਨਕਲ ਪੀ.-2) ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਖੇਤਰ ਸੀ। 23 ਨਵੰਬਰ, 1976 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਅਨੈਕਸ਼ਨ ਪੀ-1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਗਲਤ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਭਾਗ ਦੇ ਹੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ 20 ਜਨਵਰੀ 1977 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ (ਨਕਲ ਪੀ-3) ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ

Jagraj Singh etc. v. State of Punjab etc. (Tandon, J.)

ਸਰਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ, 2 ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ' ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਅਤੇ P-2, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ, ਅਨੁਸੂਚੀ P-3 ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ - ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ।

(3) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 1959 ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਘੁੱਟਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਤੱਕ 387 ਕਨਾਲ ਅਤੇ 15 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1 ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰੋ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1 ਵਰਗੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(5) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1, ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 8 ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

(6) ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (15) §<ਆਫਟੀਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਸਰੀ ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਰਹਿਨੁਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਿੰਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੀ ਉਪ- ਧਾਰਾ (1) ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“5(1) ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਿਨ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਬੰਧਕ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ, ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ।

ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“7(1) ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਕਲੈਕਟਰ, ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ।”

ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 7 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (1) ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ, ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੱਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਤ ਦਿਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ 21 ਜਨਵਰੀ, 1971 ਨੂੰ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੋਂ 5 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Jagraj Singh etc. v. State of Punjab etc. (Tandon, J.)

(7) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਪੀ-1, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ: -

ਵਿਸ਼ਾ: ਪੰਜਾਬ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1972।

ਹਵਾਲਾ: ਤੁਹਾਡਾ ਮੀਮੋ ਨੰਬਰ 4678/ਏ 89 ਬੀ. ਐਂਡ ਆਰ ਮਿਤੀ 8 ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1976।

ਸੈਕਸ਼ਨ, 4(1) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਸਬਲ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਸਰ ਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਤ ਖੇਤਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। - ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਕੋਲ 100 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ 7 ਹੈਕਟੇਅਰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 93 ਹੈਕਟੇਅਰ 'ਤੇ ਉਹ 14 ਤੋਂ 15 ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰੇਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਕੋਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਸ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਰ ਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹੀ 'ਸਰਪਲੱਸ ਅਤੇ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।”

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਉੱਪਰ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੀ ਮੁੱਖ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਵੀ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਅਨੁਸੂਚੀ P-1, ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਅਨੁਸੂਚੀ P-1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅੱਗੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਅਨੁਸੂਚੀ P-1, ਇਸ ਲਈ, ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਧ-ਨਿਅੰਤਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ-ਨਿਅੰਤਰਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਿਰਦੇਸ਼, ਅਨੁਸੂਚੀ P-1, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾੜੇ ਹਨ।

(8) 13 ਦਸੰਬਰ, 1976, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-2, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੜਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 20 ਜਨਵਰੀ, 1977 ਦਾ ਹੁਕਮ। ਕਲੈਕਟਰ ਆਗਰਾ ਰਿਆਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-3, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-1 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਿਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਧੂ ਕੇਸ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ, ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(9) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿੱਚ

ਓਬਰਾਏ ਮੋਟਰਜ਼ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਕੋਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਆਦਿ
(ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.)

ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ

ਨਿਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰਹੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੇ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਰਕਾਰ.

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-1 ਅਤੇ ਪੀ-2, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਐਗਰੀਅਨ ਫਰੀਦਕੋਟ (ਅਨੈਕਚਰ-ਪੀ-3) ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਆਪਣੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਸ ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ। ਜੇ.—ਸੋਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ

ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ ਸੀਜੇ, ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ; ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ,

ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਆਰ. ਐਨ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. ਜੇ. ਆਈ

ਓਬਰਕੀ ਮੋਟਰਜ਼, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ;— ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟੋਰੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਆਦਿ।, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ

।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ, 2191 ਆਫ 1975

31 ਅਕਤੂਬਰ, 1977।

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਐਕਟ (1955 ਦਾ X)- ਸੈਕਸ਼ਨ 2(a), 3(2) (c), 5 ਅਤੇ 7— ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੋਟਰ ਕਾਰ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਟਾਇਰ ਅਤੇ ਟਿਊਬ ਕੰਟਰੋਲ ਆਰਡਰ 1968 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਐਲਜੇਟੀ ਸੋਧ) ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।